

TALOUSARVIOALOITE 44/2004 vp

Määrärahan osoittaminen ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoittamiseen

Eduskunnalle

Uuden ammattikorkeakoululain mukaan ammattikorkeakoulut ovat kansallisesti ja kansainvälisesti täysivaltaisia yliopistojen rinnalla toimivia korkeakouluja. Erityisiä haasteita ammattikorkeakouluihin kohdistuu tutkimus- ja kehittämistoiminnan alueella. Ammattikorkeakoulut ovat alueillaan alueellisen innovaatiojärjestelmän tärkeimpiä toimijoita, ja ne toimivat usein innovaatiotoiminnan kärkiareenoina. Alueiden innovaatiotoiminta on myös kansallisen innovaatiojärjestelmän tärkeä lähtökohta. Innovaatiot syntyvät ja tuottavat kilpailukykyä nimenomaan alueellisen osaamisen lähtökohdista.

Voimassa oleva ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli on rakennettu vain koulutus- ja opetustehtävien toteuttamiseen, eikä siinä ole otettu huomioon uuden ammattikorkeakoululain velvoittaman tutkimus- ja kehittämistyön resurssitarpeita. Yliopistojen tutkimus- ja kehittämismenot olivat vuonna 2002 yhteensä 786 miljoonaa euroa, ammattikorkeakoulujen vastaavasti vain 56 miljoonaa euroa. Tämä suhde ei kuitenkaan heijasta näiden innovaatioiden toimintaan liittyviä eroja, päinvastoin ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistyö on usein ratkaiseva alueelliselle kehitykselle, mikä johtuu erityisesti ammattikorkeakoulujen läheisistä suhteista alueen yritysmaailmaan. Ammattikorkeakoulujen rooli innovaatiotoiminnassa korostuu luonnollisesti myös alueilla, joilla ei ole yliopistoja.

Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistyön rahoitus tulee EU:n kautta omana rahoit-

tuksena sekä rahoituksena opetusministeriöltä. Ammattikorkeakouluilta kuitenkin puuttuvat perusedellytykset tutkimus- ja kehittämistyöhön, ja rahoituksen rakenne on epävaka ja haavoittuva. Suurin osuus hankkeisiin tulee EU:n kautta, ja omarahoitusosuus otetaan pääsääntöisesti koulutus- ja opetustehtäviin osoitetuista määrärahoista. Alueellisen innovaatiotoiminnan näkökulmasta on ratkaisevaa, että ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämisrahoitus saadaan kestävälle pohjalle.

Opetusministeriön mietintö "Tutkimus- ja kehittämistoiminta suomalaisissa ammattikorkeakouluissa" (Opetusministeriön työryhmämuisioita ja selvityksiä 2004/7) on käsitellyt ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistyön roolin kehittämistä siten, että toiminta palvelee opetusta ja tukee työelämää ja aluekehitystä. Mietinnön laatinut työryhmä on esittänyt, että ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistyöhön suunnattavaa julkista perusrahoitusta lisätään vuonna 2005 vähintään 10 miljoonalla eurolla. Esitys on perusteltu. Ammattikorkeakoulujen tulee voida tehostaa korkealaatuisten hankeesitysten aikaansaamista ja tätä kautta lisätä esimerkiksi EU-rahoituksen tuloa Suomeen mm. EU-tutkimuksen seuraavan puiteohjelman yhteydessä. Rakennerahasto-ohjelman merkityksen vähentyessä vuoden 2006 jälkeen on ammattikorkeakoulujen pystyttävä kilpailemaan EU-rahoituksesta suoraan kansainvälisten toimijoiden kanssa. Esitetty määräraha antaisi myös mahdol-

lisuuden kehittää ammattikorkeakoulujen keskinäistä yhteistyötä sekä yhteistyötä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Myös yhteistyötä Tekesin kanssa voidaan tehostaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2005 talousarvioon momentille 29.20.25 lisäyksenä 10 000 000 euroa ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämis-toiminnan rahoittamiseen.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2004

Tarja Cronberg /vihr
Hannu Hoskonen /kesk
Matti Väistö /kesk

Esa Lahtela /sd
Lauri Kähkönen /sd